

Ткаченко Н.

(наук.кер. – к.і.н., доц. Щетініна Т.О.)

*студентка III курсу факультету економіки та менеджменту
Полтавської державної аграрної академії*

ПРАВОВИЙ СТАТУС УПОВНОВАЖЕНОГО З ПИТАНЬ ЗАХИСТУ ПРАВ ПІДПРИЄМЦІВ ПРИ ДЕРЖАВНІЙ ФІСКАЛЬНІЙ СЛУЖБІ УКРАЇНИ

Форми захисту прав суб'єктів підприємницької діяльності можна розподілити на три види: досудова, позасудова, судова. Судова може виступати і як самостійна форма захисту прав, і як гарантія законності винесення рішення іншими органами. У науковій юридичній літературі виділяють кілька способів захисту прав, під якими звичайно розуміють заходи, спрямовані на припинення правопорушення та усунення його негативних наслідків. Кожна з форм використовує один чи декілька способів захисту прав та інтересів суб'єктів підприємницької діяльності, до яких відносять [1]:

- встановлення факту наявності прав (відсутності обов'язків);
- відновлення становища, яке існувало до правопорушення; припинення правопорушення; спонука порушника до виконання обов'язків у натурі;
- стягнення збитків і штрафних санкцій на користь потерпілої сторони або бюджету.

Підстави і порядок використання кожної із зазначених форм і способів захисту встановлюються законодавством або угодою сторін.

Відповідно до ст. 13 Конституції України держава забезпечує захист прав усіх суб'єктів права власності і господарювання. На виконання цієї вимоги, згідно зі ст. 20 Господарського кодексу України, кожний суб'єкт господарювання та споживач має право на захист своїх прав і законних інтересів шляхами, визначеними нормами чинного законодавства. А відповідно до ст. 19 Цивільного кодексу України особа має право на самозахист свого права. Самозахистом є застосування особою засобів протидії, які не заборонені законом та не суперечать моральним засадам суспільства. Існує також чимало інших нормативно-правових актів, які спрямовані на виконання цього важливого конституційного положення. Тобто суб'єкт господарювання має право вчиняти самозахист шляхом захисту своїх прав та законних інтересів самотужки, своїми власними діями. Іншими словами – це захист без звернення до суду або іншого органу за допомогою. За загальним правилом самозахистом не визнається проведення заходів щодо охорони свого майна, звернення до третіх осіб, які надають послуги з приводу забезпечення схоронності майна чи особи. Самозахистом є перешкоджання діяти будь-яким третім особам, які неправомірно посягають на права чи законні інтереси суб'єкта господарювання.

Останнім часом набуває все більшої популярності ще одна форма захисту прав та законних інтересів підприємців – створення інституту уповноваженого з цих питань при органах влади. На початковому етапі формування підприємницьких відносин, бізнесової культури господарювання в Україні з метою налагодження та розвитку взаємодії підприємців та держави було введено Державним комітетом України з питань регуляторної політики та підприємництва інститут Уповноваженого з питань захисту прав підприємців. Безпосередня діяльність Уповноважених реалізовувалась на місцях. З часом від цієї практики відмовились.

Нещодавно Державна фіскальна служба України зробила рішучий крок до створення подібного інструменту взаємодії.

Державна фіскальна служба України (ДФС) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів і який реалізує державну податкову політику, державну політику у сфері державної митної справи, державну політику з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, державну політику у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування податкового, митного законодавства, а також законодавства з питань сплати єдиного внеску [2].

До того ж Уповноважений з прав захисту підприємців при Державній Фіскальній Службі України виконує такі функції:

- 1) реалізація державної податкової політики та політики у сфері державної митної справи;
- 2) реалізація державної політики у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування податкового, митного законодавства;
- 3) здійснення в межах повноважень, передбачених законом, контролю за надходженням до бюджетів та державних цільових фондів податків і зборів;
- 4) дотриманням порядку проведення готівкових розрахунків за товари (послуги), а також за наявності ліцензій на провадження видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню відповідно до закону, торгових патентів.

Захист прав підприємців через органи Державної фіскальної служби здійснюється шляхом внесення товарів, що містять об'єкти промислової власності до митного реєстру. Перевагами звернення до Державної фіскальної служби з метою захисту прав на об'єкти промислової власності є контроль за ввезенням контрафактних товарів на територію України і відносно короткі строки внесення товарів, що містять об'єкти промислової власності до митного реєстру. Недоліками даного шляху захисту від недобросовісної конкуренції є: складність самої процедури внесення товарів, що містять об'єкт до митного реєстру та відносно невелика користь, оскільки все залагоджувати доведеться власникам самим, так як згідно з п. 4 ст. 11 Митного кодексу України завданням митних органів є сприяння захисту інтелектуальної власності учасників зовнішньоекономічних зв'язків, а не безпосередньо захист.

За ініціативою ДФС при відомстві буде працювати Уповноважений з питань підприємництва. Проблемами та правами бізнесу на цій посаді опікуватиметься керівник «Українського медіа центру реформ» Тарас Качка [3].

Уповноважений з питань підприємництва стане посередником між бізнесом та фіскальною службою. Перш за все, він представлятиме та захищатиме інтереси бізнесу. Важливим завданням стане створення відкритої комунікаційної площадки, мета якої – роз'яснення податкових змін, їх обговорення з підприємцями, а головне забезпечення чесних партнерських відносин між ДФС та бізнес спільнотою.

Інституція уповноваженого з питань підприємництва діятиме на громадських засадах.

До Уповноваженого з питань підприємництва платники податків можуть звертатися з трьох категорій питань [3]:

- по-перше, це індивідуальні скарги. Враховуючи те, що при розгляді індивідуальних скарг існують формальні процедури (адміністративне оскарження і оскарження в судах), у даному випадку розглядатимуться нюанси, пов'язані з тим, як можна врегулювати цю проблему;
- по-друге, системні питання, які стосуються адміністрування податків;
- по-третє – зміни законодавства.

Сьогодні триває активна дискусія щодо податкових змін, тому кожний платник податків може подати свої пропозиції щодо податкової реформи.

Першочерговим завданням стане вироблення ефективного механізму розгляду скарг всередині ДФС. А також взаємодія з усіма іншими інституціями, які представляють інтереси бізнесу – офісом бізнес-омбудсмена, Торгово-промисловою палатою України, Європейською бізнес асоціацією, Американською торгівельною палатою, галузевими асоціаціями, та іншими інституціями.

Від роботи Уповноваженого чекають врегулювання розбіжностей між бізнес-середовищем та державними органами виконавчої влади, а також розглядають його діяльність як механізм захисту прав та законних інтересів підприємців.

Література:

1. Рум'янцева В. Проблеми захисту прав суб'єктів підприємницької діяльності в господарських судах України [Електронний ресурс] / Вікторія Рум'янцева. – Режим доступу: <http://old.minjust.gov.ua/1956>
2. Про Державну фіскальну службу України : Постанова Кабінету Міністрів України

від 21 травня 2014 р. № 236, діє в редакції 07 серпня 2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/236-2014-%D0%BF>.

3. При ДФС працюватиме Уповноважений з питань підприємництва [Електронний ресурс] / Державна фіскальна служба України : офіційний портал. – Режим доступу : <http://status.gov.ua/media-tsentrvnovini/210081.html>

Якубенко О. П.

(наук.кер. – к.і.н., доц. Щетініна Т.О.)

*студент I курсу факультету економіки та менеджменту
Полтавської державної аграрної академії*

ЗАХИСТ ПОРУШЕНИХ ПРАВ І ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ ПІДПРИЄМЦІВ

Розвиток господарських відносин в Україні, який базується на засадах ринкової економіки та орієнтований на європейську інтеграцію, з особливою силою актуалізував питання захисту порушених прав і законних інтересів підприємців.

Інститут захисту прав та інтересів суб'єктів підприємницької діяльності має свої особливості й специфіку. Під захистом розуміють сукупність способів (заходів), які застосовуються до порушників господарських правовідносин. У матеріально-правовому розумінні – це норми господарського права, що визначають форми, способи і терміни відновлення порушених прав та інтересів, огороження їх від порушень у майбутньому. У процесуально-правовому значенні це – діяльність, за допомогою якої досягається необхідний ефект щодо реалізації прав і обов'язків [1]:

- відновлення можливості учасника відносин діяти в межах його правосуб'єктності;
- володіти, користуватися, розпоряджатися майном;
- вступати у відносини і реалізовувати права, що впливають з них тощо.

Чинне законодавство виділяє такі форми захисту прав та інтересів господарюючих суб'єктів:

1. Нотаріальний захист прав суб'єктів господарювання.

Цей вид захисту полягає у тому, що окремі угоди потребують додаткових гарантій щодо захисту прав власника. Такий результат як раз і досягається нотаріальним посвідченням набуття та передачі права власності. Крім того, воно є юридичною фіксацією набуття прав власника, яке знаходиться в основі вирішення судами спорів про порушення такого права.

Нотаріальні контори в межах своєї компетенції посвідчують угоди, щодо яких законодавством встановлено обов'язкову нотаріальну форму, а саме:

- договори про відчуження майна, що впливають з договорів купівлі-продажу, міни, дарування, довічного утримання;
- договори про заставу нерухомого майна, транспортних засобів, об'єктів, товарів в обігу та переробці;
- договори про відчуження земельних ділянок, які перебувають у колективній або приватній власності;
- договори купівлі-продажу майна державних підприємств (в рамках приватизації);
- договори позики, тощо.

Нотаріальний захист прав суб'єктів господарської діяльності у відносинах з іноземними партнерами здійснюється шляхом використання норми права країн іноземного партнера.

Повнота нотаріального захисту прав суб'єктів господарювання забезпечується також їх правом на оскарження виконаних нотаріальних дій або відмову у їх виконанні.

2. Адміністративний захист.

Адміністративний захист — це засіб адміністративного примусу, який застосовується як при наявності, такі при відсутності правопорушення, спрямований на запобігання правопорушенням та усуненню їх шкідливих наслідків. Практика знає достатньо прикладів, коли майнові відносини між суб'єктами господарювання виникають безпосередньо з актів